

IV. évfolyam, 91. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes számú ára - - - - - 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és csütörtök
reggel.

HATÁRŐR

== UJVIDÉK, 1908. ==

november 12. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi és anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

A jövő ipartörvény.

A kézműipar törvényes szabályozásának kérdése napirenden áll már az új alkotmányos éra kezdete óta. Hisz még 20-30 év előtt a kézműipar volt az egyedüli eszköz, miáltal legalább kis méretekben ellensúlyozni lehetett nálunk azt a pusztító befolyást, melyet nagyszámú gyáraival a külföld a mi nemzeti jólétünkre gyakorolt.

Végre belátták, hogy ipar nélkül ma már állan fen nem állhat és most lázas munkásság foly az évszázados mulasztások pótlása körül — igaz ugyan, hogy nem a nemzetből való kifejlődésnek természetes útján, hanem külföldi vállalkozóknak nyújtott kedvezmények és állami segélyek eszközeivel, ami nemzeti szempontból még veszedelmessé is válhatik az államra, jelenleg azonban az állampénztárt és így közvetve az adófizetőket is, már is erősen igénybe veszi.

A magasabb cél érdekében, hogy a gazdasági függetlenség végre elérhető legyen, ezt a közgazdasági kísérletet kiszorítják az állami segélyezésen alapuló, mesterséges gyári ügygyel és meghajolunk bölcs kormányunk előtt azon hiszemben, hogy jobb belátással és véleménynyel kell bírnia, mint nekünk laikusoknak és hogy hazafiságához a leghalványabb kétség sem férhet.

De nemcsak hálából, hogy a kézműipar már annyi jó szolgálatot és védelmet nyújtott a külföldi iparral szemben, hanem azért is, mivel az állam kötelessége az államkeret minden elemét, mely fenállásához célszerű, megvédeni és fenntartani, a kisiparnak létfeltételeket kell nyújtania, hogy a gyárak mellett is meg tudjon élni. És az állam — valljuk meg őszintén — bár gyakran találkozik hálálansággal, erre törekszik is a legnagyobb buzgósággal. Az állam mindent megtesz a kézműipar érdekében, amit csak tehet és amit tennie szabad más érdekek veszélyeztetése nélkül, míg a kézműipar maga csak segítségért kiált, az önszegélyt csak kevéssé veszi igénybe, de még a megkívánt államsegélyhez is oly lanyhán nyúl, mintha ennek el — vagy el nem fogadása iránt aggályai volnának.

És ily módon olyan állapotba jutott nálunk a kézműiparosság, mely hasonlóan a vízbe fuladozóhoz, csak kiáltoz segítség után, de az önszegélyre még az újját sem mozgatja. De hát ilyen, vagy ehhez

hasonló állapotok uralkodnak állami szervezetünk minden terén és joggal kell felkiáltanunk: minden jó a magasból ered!

Hogy a kisipar nem hagyható meg továbbra az elavult, hiányos ipartörvény keretében — ha így szabad neveznünk az iparélet március előtti állapotát — általános meggyőződésé lett és már 1872-ben a képviselőház egy ipartörvényt fogadott el, mely tényleg nem szerezhette meg az iparosság tetszését, hanem ellenkezőleg csak elégedetlenséget keltett. Ez az elégedetlenség azonban olyan arányokat öltött, hogy a magyar kézműiparosok országos kongresszusa elhatározta, hogy testületileg járulva ő felsége elé, megkéri, hogy az első és új ipartörvényt ne szentesítse. Igéretük és fenyegetések által sikerült a kongresszust rá venni, hogy szándékától elálljon, de a kedélyek nem csillapultak le.

Csak 1884-ben jött létre a jelenlegi ipartörvény, mely ugyan szintén nem elégitett ki és nem azt nyújtotta, amit az u. n. „kis ember“ óhajtott, midamellett azonban máig érvényben maradt. Néhány évig a kisiparosok várakozó állásba helyezkedtek az új törvényvel szemben; a törvény részben. minősítést követel és egyúttal a céhrendszert is kívánja meghonosítani, tehát ingadoztak az iparszabadság és a régi céhrendszer között.

Az ipartestületek intézményének meghonosításában a kézműiparosok egy új nemét látták a letűnt céheknek, de a kormány megtagadta az egykori céhek egyik főtevékenységének gyakorlását: az önálló vállalat megkezdéséről való rendelkezést.

Ezt nem szabad az ipartestületektől függővé tenni, ez szűli a kézműiparosok között az elégedetlenséget és most újból kívánják az ipartörvény revízióját abban az értelemben, hogy a régi céhrendszer jobban érvényesüljön, mint jelenleg tervezve van.

A kormányának állásfoglalása az ipartörvény revíziójával szemben ismeretes és ép ezért kiváló jelentőséget is nyer. Az ipartörvény letárgyalásának a képviselőház még újév előtt keríti sorát.

Az ujvidéki Napközi Otthon.

A DMKE lelkes és agilis titkára, Dr. Benisch Arthur főgimn. tanár azt az eszmét pendítette meg, hogy az ujonnan felépítendő gimnáziummal kapcsolatosan *otthont* kell léte-

síteni, ahol a vonaton járó tanulók hajléko kapjanak a nap azon részében is, amikor tanmentes idejük van. Az eszme igen szép, csak keresztülvitele van hosszú időhöz kötve, mert az új gimnázium legfeljebb 3-4 év múlva fog csak felépülni, már pedig ez igen hosszú idő arra, hogy a vidékről bejáró tanulók addig csavarogjanak az utcákon, a Duna parton, a füstös vasuti állomáson, mint ahogy eddig cselekedtek. A DMKE titkára és Ujvidék város közönségének lelkes pártfogása adta meg az impulzust a magyar sz. korona országainak *vasuti szövetsége ujvidéki kerületének*, hogy „Napközi Otthont“ t létesítsen nemcsak a vasutasok gyermekeinek, hanem különbség nélkül minden, vonattal Ujvidékre járó *iskolás gyermekeknek*. A vasutas szövetség ujvidéki kerületének lelkes vezetői: *Ligeti Ferenc* elnök és *Koller Károly* titkár fejtettek ki különösen nagy munkásságot a humánus és kulturális „Napközi Otthon“ megteremtése körül.

Igaz, hogy nem teljes egész az ujvidéki szövetség munkája, mert vagy 150 szegénysorsu tanuló törekszik naponként városunkba, hogy szellemi táplálékot kapjon és egyengesse jövő boldogulásának útját, de már a kezdet kezdetén is kalapot emelünk a vasutas szövetség ujvidéki kerületének nemeslelkű és humánusan gondolkozó vezetősége előtt, mert lehetővé tette már is 61 tanulóknak biztos hajlékban való elhelyezését.

1908. szept. 2-án nyitotta meg ajtait a „Napközi Otthon“ a hajléktalan iskolás fiuknak. Nem volt ott ünneplés, nem hangzottak el magasröptű beszédek, de ott volt a minden ékesszólásnál többet mondó nemes tett.

Nem kell annál ünnepélyesebb megnyitás, mint amikor egy gondos családapa, szelid, gyengéd apai hangon fogadja a hajlékot kapott gyermekeket és atyai jóindulattal ajánlja a jótétemény meghálálását. Nagyon szép és nemes célt tűzött maga elé a vasutasok szövetsége, hogy a vidéki gyermekeket, akik az ujvidéki iskolákat csak vonatokkal látogathatják, a vonatok megérkezéséig egészen a hazaszállító vonatok indulásáig szigorú felügyelet-, nevelés- és oltalomban részesítsék; a napnak tanmentes idejében módot nyújtva arra, hogy a fiuk a magukkal hozott ebédjeiket elkölthessék, leckéiket átismételhessék, utcai csavargástól, hidegtől, betegségtől és erkölcsükre káros körülményektől megóvassanak, sőt a szegényebb sorsu gyermekek anyagi támogatásban is részesüljenek.

Hogy milyen nagy horderejű intézmény a „Napközi Otthon“, azt csak azok tudják, akiknek gyermekei élvezik ez intézmény jótéményét, akik ismerik az emberbaráti intézmények alapszervezetét, akik vidékről bajárva

BOGDÁNY és TÁRSA
UJVIDÉK,
Tökölly Imre-utca 11. sz.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat. Telefon 219.

Főtelep: Budapest, VI., Dálnok-utca 12. Telefon (Interurban) 988.

MENYASSZONYI KELENGYE

finom vászon és fehérnemű szükségleténél szíveskedjék KRÓN KÁROLY FIA vászon és fehérnemű áruházához UJVIDÉKEN alapítva 1860-ban fordulni, ahol minták és költségvetések szívesen állnak rendelkezésére.

végezték itt iskoláikat, akiknek nemesen érző szülői szívük van és akik az eddig vonaton bejáró tanulók helyzetét megfigyelték és megszívlelték. Milyen lelki megnyugvást szerzett ez Otthon igen sok szülőnek azzal, hogy törekvő, tanulni vágyó gyermeke kora reggeltől késő estig való távolléte alatt gondos felügyeletben részesülve, barátságos meleg szobában töltheti tanmentes idejét. Senki sem vonhatja kétségbe, hogy a vasutasok szövetségének ujvidéki kerülete nem tett eleget a maga elé tűzött célnak, de bármennyire buzgólkodjék, bármennyire lelkesedjék, a *magá erejéből* még csak kevéssel tudna többet tenni, mint a mennyit eddig megtett. Okvetlenül szüksége van a *nagy társadalom* jóindulatú eddigi és különösen további támogatására; szüksége van arra, hogy az eszme a nagy társadalom erős és éltető talajában nagy és terebélyes fává nőjön.

A szövetséghez csatlakozva Ujvidék város közönsége, közösen és kölcsönösen tudnak a gyermekvédelemre alakult humánus „Napközi Otthon” állandósítani és annyira megerősíteni, hogy minden, vidékről bejáró iskolás gyermek vallás és nemi különbség nélkül oltalmat találhatna e hajlékban.

A vasutas szövetség ujvidéki kerületének vezetősége körülbelül 180 aláírási ívet bocsátott ki felhívás kíséretében, ahol a rendes tagok évi díja 8, a pártoló tagok évi díja 10 koronában van megjelölve. Sajnos, hogy e kibocsátott ívek csak 13-14 pártoló tagot tudnak felmutatni, pedig ha meggondoljuk, hogy az évi 10 koronányi befizetési összegből még 1 korona sem jut egy óra, úgy igazán nem tudom megérteni, hogy miért huzódnak vissza egyes tehetős emberek a pártoló tagságtól. Milyen csekély összeg az, amit fizetni kellene, de ezen kicsiny összeggel is kimondhatatlan nagyságu jótétet lehet gyakorolhatnának szegény, elhagyatott fiatal barátainknak.

Az összeg, mely ezidő szerint a „Napközi Otthon” anyagi alapját képezi: 1168 kor. 70 fill., melyet egyes nemes intencióju intézmények és jószívű emberek adtak össze. Így: A magyar vasutas szövetség központja 500 kor., A magyar államvasutak igazgatósága 200 kor., A DMKE ujvidéki fiókja 200 kor., A beocsini cementgyár igazg. 100 kor., Gróf Chotek R. uradalma 100 kor., Kelemen R. Bernát máv főrakt. 50 kor., Fuchs Károly 6 kor., Stoy 5 kor., Gombos Károly 2 kor., Vizkeleti Pál 2 kor., Egyéb jövedelem 5-70 kor.

Ilyen alaptőkéből 61 tszult is a legnagyobb megerősítésbe kerül még csak szegényesen is ellátni, de mivel az intézmény a bejáró növendékek erkölcsi élete szempontjából elodázhatatlan, így kénytelen az Otthon megelégedni a legprimitív formával is.

Az 1168-70 kor. bevétellel szemben 924 korona volt a „Napközi Otthon” kiadása részben lakásbérért, részben leltári és egyéb felszerelésért. Így a két összeget összehasonlítva, nem sok reményesége lehet a vasutas bizottságnak, hogy intézményét tovább bővítse és fejlessze, ha csak az eddig kibocsátott és kibocsátandó ívek nem mutatnak örvendesebb számot az eddiginél.

Az ujvidéki *iparosság* és *kereskedőség* lehetne a „Napközi Otthon” intézményének bázisa, mert hisz a Zimonytól-Verbászig terjedő nagy területen alkalmazásban lévő vasutasok

mind Ujvidéken szerzik be ipari, kereskedelmi és egyéb szükségleteiket. Az az iskolás gyermek az iróttól kezdve a téli kabátig való összes tanszer- és ruha szükségleteit itt szerzi be. A vasutas szülő a borstól a kenyérig való házi szükségleteit itt veszi meg. Itt volna a rekompensáció az iparos és kereskedő részéről, ha pártoló tagja lenne e humánus intézménynek. De eltekintve ettől, tisztán társadalmi szempontból morális kötelességünk ilyen nemes célt szolgáló intézményt pártolni és támogatni.

Az ujvidéki tanárság becsületesen kiveszi a maga részét a támogatásból, mert részben anyagi áldozattal járul az Otthon megerősítéséhez, részben a szövetség vezető tagjaival egyetértőleg végzi a növendékek feletti felügyeletet.

Már magában véve az a körülmény is igen szép dolog, hogy Ujvidéken vannak olyan nemesen gondolkozó vasutas hivatalfőnökök, akik szívesen és készséggel ragadják meg az alkalmat, hogy kerületükben szolgáló vasutas társaik érdekében dolgozzanak és a lehetőségig nekik segítségükre legyenek. Sőt tovább mennek a kollegiálitáson, mert munkájuk eredményében a humanizmus alapján nyugvó társadalmi közérdek magaslik ki, amennyiben nemcsak kartársaik gyermekeinek, de minden vidékről járó gyermekeknek teremtették meg az Otthont.

Az Otthon továbbfejlődése az volna, hogy minden vidéki tanuló előtt kitarthatná szerető karjait és a szülői háztól távol levő kis iskolás gyermekeknek meleg ebédet is adhatna. Gondoljuk csak el, hogy az a 10-12 éves kis leányka vagy fiucska 30-40-50 sőt 70 km. távolságról törekszik be Ujvidékre hidegben, hóban, esőben, szélben egyaránt és már reggel 5 órakor készülődik a nagy utra, hogy reggel 8 órakor Ujvidéken lehessen az iskolában. A délutáni órák miatt sokszor este 7-8 órakor térhet csak haza a gyermek, amikor meleg ételt ehet. Ha felkarolná Ujvidék nemeslelkű közönsége e mondhatnám szerencsétlen gyermekek dolgát, úgy akármilyen egyszerű, de legalább *meleg* ételt kaphatnának.

A Petőfi-utca 14. sz. alatt lévő Balla-féle házban összejönnek a vidéki fiúk, hogy elköltösködjék a magukkal hozott kis hideg ebédjüket. 47 fiú és 14 leány kap itt elhelyezést, akik közül 29 a polg. fiúiskolába, 8 a gimnáziumba, 2 a kereskedelmi iskolába és 8 az elemi fiú iskolába, valamint 10 a polg. leányiskolába és 4 az elemi leányiskolába jár. A tanulók két nagy teremben vannak elhelyezve. A termék külön folyosókkal és külön bejárattal vannak ellátva. A teremben minden tanulónak ki van jelölve a maga helye. A tanulók viselkedését, magatartását a vezető bizottság által szerkesztett és az igazgatóság által jóváhagyott „Szabályzat” gondozza, melynek főbb rendelkezései a következők:

Az Otthon feletti felügyeleti jogot a kerület elnöksége és a tanintézetek igazgatóságai gyakorolják.

A közvetlen felügyeletet a naponta kijelölt szövetségi tag, a tanintézetek részéről kiküldött tanférflak, végül az intézmény gondnoka teljesíti. Ezenkívül a vonatokról az iskolába, valamint onnét az Otthonba, nómkülömben a vasuti állomásra való hazatéréskor egyes idősebb jó magaviseletű és felsőbb osztályba járó ifjak és leányok jelöltetnek ki,

akik a gyermekeknek az utcákon és vonatokon való magatartása felett szigorúan őrködni tartoznak.

A növendékek kötelesek a fentjelzett felügyelők és gondnok utasításának mindenben megfelelni, tanácsaikat, utbaigazításaikat pontosan követni, a felszerelési tárgyakat kimélni s a gondnoknak ez irányban adott utasításait szigorúan követni; aki a felszerelési tárgyakat szándékosan megrongálja, tartozik az okozott kárt megtéríteni.

Dohányzás a Napközi Otthon helyiségeiben szigorúan tiltva van. Engedetlen, durva avagy erkölcstelen magatartás rögtön eltávolítást von maga után.

A Napközi Otthon helyiségeiben énekelni, kiabálni nem szabad, a tanulók kötelesek az intézet helyiségeiben csendben, békén mindenemű civakodás mellőzésével viselkedni és a gondnoknak feltétlenül engedelmessé válni. Minden tanulónak úgy saját személyére mint felöltőinek, ernyőinek, könyveinek elhelyezésére számozott hely jelöltetik ki, melyet változtatni nem szabad. Ugyis tilos a fiúknak a leányok és viszont a leányoknak a fiúk részére kijelölt helyiségekbe lépni, avagy ott tartózkodni. Ha valakin sérelem esett, forduljon orvoslásért a gondnokhoz, esetleg a felügyeletet teljesítő szövetségi taghoz. Az a tanuló, ki fegyelmetlen, engedetlen magaviselet miatt három ízben részesült megintésben, az Otthonból eltávolíttatik.

A tanulók csakis tiszta ruhában, tisztán mosdva látogathatják az Otthont. A helyiségekben a legnagyobb tisztaságra törekedjenek; papiros, ételmaradékok, gyümölcshulladékok elszórása szigorúan tiltva van. Beteg gyermekek avagy olyanok, kiknek családjukban netán ragályos betegség van, az Otthon helyiségeibe nem léphetnek.

Ennyiben kívántam ismertetni a „Napközi Otthon” intézményét és *ujólag* szíves figyelmébe ajánlom Ujvidék város nagyérdemű közönségének a lelkes pártolást, annyival inkább, mert az egész országban az észéki Otthon után Ujvidék próbálkozott e humánus intézmény megteremtésével.

Jörök József polg. isk. t.

Az I. Ujvidéki Nőegylet hangversenye.

Szombaton este volt az I. Ujvidéki Nőegylet őszi mulatsága, amelyen bár az intelligenciát jórészt ott láttuk, mégis sokan hiányoztak, akiknek részint képességükönél, részint társadalmi állásuknál fogva ott lett volna a helyük. Nem akarunk gáncoskodni, mindenesetre konstatálnunk kell, hogy az a nemes intenció, amely az egyesületet ezen mulatság megtartásánál vezérelte, mindenesetre sokkal nagyobb pártfogást érdemelt volna. De megérdemelte volna ezt a pártfogást az a *művészi hangverseny*, amelyben nem mindig van alkalmunk gyönyörködni. Csekély áldozatba került volna a megjelenés és sikerült volna több szegényt áldásos jótétben részesíteni. Jövedelem ugyan volt 760 korona, ámde a tetemes kiadások ezt nagyrészt felemészítik és így a szegény gyermekek karácsonyi felruházására ebből az összegből nem fog valami nagyon sok jutni.

De áttérve már most magára az estére, mondhatjuk, hogy annak fenomenális sikere volt. Viharedzett művészi hangversenylátogatók sem emlékeznek ilyen distingvált, minden ízében műsorszerű előadásra. Ha hívek akarnánk lenni ahhoz a hangulatához, amely az egyes műsorszámok előadását kísérte, úgy nem kellene egyebet tenni, mint a köznapiaság szótárából felülmelve az elragadtatás hangján szólni és a szereplőket egytől-egyig őszintén megérdemlett epiteton ornánsokkal elhalmazni. Mert mi is volt itt az este? A művészi paradicsomban éreztük magunkat, ahol áhitattal hallgattuk az isteni zenét és a felséges éneket.

De megelőzte a zeneszámok előadását egy igen kedves szavalt: *Bakay Margit* urleány volt előttünk, aki Heltai Jenőnek „Liften” című monológiáját adta elő nagy ügyességgel, bátor fellépéssel és jól megérdemelt hatással. Ezután következett *Mochackiné Irén* úrasszony száma. Szimpatikus megjelenéssel ült a zongorához és játszott azon entuziasztikus erővel, felséges hatással. Valódi művészt, aki hangulatot tud ébreszteni nem mindennapi játékaival. Jinding merész technikájú darabjának, „A tavasz ébredése”-nek mesteri interpretálását követte a lágyan susogó Grieg-féle „Erotik” és „Papillon” daraboknak utólrhetetlen előadása, továbbá a Godart „En courant”-jának kitűnő bemutatása. Egy Titánt képzelünk magunk előtt, aki minden érzést beleönt a játékba és életet varázsol a billentyűkbe. Szólt a zongora méltóságteljesen, hatalmas erővel és a játék kifűnőségét jutalmazta a szűnni nem akaró tapsvihar. Dr. *Mayer Oszkárné Forrai Ferike* szírienszerű hangját már több ízben méltattuk s el nem mulasztjuk kiemelni ez alkalommal is, hogy magával tudja ragadni a közönséget, amely most is méltán megérdemelt tetszésnyilvánításokkal jutalmazta a bájos énekét. Ezt mutatja az a körülmény, hogy a jelenlevők nem elégedtek meg a műsoron kitűntetett énekszámok előadásával, hanem az Aimé Maillart és Goldmark szerzeményeinek előadása után még követelték hallani a művésznőt, aki remekül interpretált ezután magyar dalokat és a „Denevér” operettnek egyik részletét. Egy *nem mindennapi talentum* lépett ezután a színpadra, Dr. *Ribiczey Kálmán* főispáni titkár, aki művészi tökélyvel adta elő hegedűn Wieniawskynak technikájában bonyolult és mesteri előadást igénylő legendáját. És élveztünk, mert az előadó érvényre tudta juttatni a darabban előforduló finom nuanceokat, könnyűséggel jutottak érvényre a nagy gyakorlatot igénylő nehézségek és sirt a hegedű, érzésre hangolta a közönséget. A finom diszkrét kíséretet *Czebak Camillóné* urasszony szolgáltatta. Majd egy új szerzeményt adott elő Dr. Ribiczey ur. Czebakné „Művészalom” c. balettjéből került bemutatásra a „Tündértánc” c. részlet. Ritkán hallani ilyen sikerült, hatásos koncepciót. Hangulatszerűen épül fel az egész kompozíció, alkalmasan vezetik be azt a kedves trillák és folytatódik remek hangszerelés közepette egy végtelenül kedves részlet, amely lágyan végződik, szintén trillászerű részletben nyer kiváló befejezést. A kedves szerzeményt, amely a szerző ügyességét és végtelenül élénk képzelő tehetségét mutatja, a mintaszerű előadás még jobban emelte. A zugó tapsviharnak engedve Dr. Ribiczey még Ambrosio Chansonettáját adta elő. Ezután ismét *Mochackiné* urasszony ült a zongorához és finoman játszotta nem mindennapi siker mellett Chaminad „Etude de concert”-jét és Moszkovszki „Caprice Espagnol”-ját, amely utóbbit a nagy tetszésnyilvánításnak engedve meg kellett ismételnie. A közönség tombolt, ujongott lelkesedésében.

Még megemlíthjük, hogy Dr. Mayerné énekét Sonnenfeldné kísérte mintaszerű pontossággal és hogy a 70-es zenekar Csermák József vezetése mellett kiválóan játszott két darabot, Mozart operájából, a „Figaró házassága”-ból és Griegnek egy szerzeményét: „A törpék vonulása”-t.

A rendezésben a városban jótékonyágáról igen előnyösen ismert *Piukovich Ferencné*, egyesületi elnöknő, fejtett ki különösen sikeres tevékenységet, mellette nagy buzgósággal fáradozott Dr. *Piukovich Sándor* titkár, akinek, amellet hogy kötelességét a lehető legpontosabban teljesíti, a társadalom őszinte megelégedésére, idő jut, hogy kivegye részét minden társadalmi mozgalomban és akinek működése ebben a városban méltó elismerésre talál. r. n.

HIREK.

Az első hó. E hó 9-én a hosszan tartott nagy szárazságot eső váltotta fel úgy a délelőtti mint délutáni és esti órákban. A késő esti órákban azonban erősebb havazás kezdődött s reggelre fehér takaró borította az utcákat és házakat, de csak rövid időre, mert a meleg napsugaraktól délre már alig maradt látszatja.

Iskolák bezárása. Minthogy a vörheny terjedése az utolsó időben nagyobb mérvet öltött s az iskolákban is fordultak elő vörheny-betegségi esetek, Dr. Ofner Mór tisztí főorvos véleményes jelentése alapján a polgármester az összes elemi népiskolákat e hó 9-től továbbá intézkedésig bezáratta. Vörheny megbetegedési eset volt nov. 1—9 ig 20, halállal végződött 1. — Az iskolák bezárásának az a főcélja, hogy a gyermekek lehetőleg elszigeteltesse egymástól és így a járvány szétterjedésének, terjedésének gát vettessék, ezért tehát most a szülőknél a sor, hogy a hatóság intézkedéseinek sikerre vezetéséhez segédkezzen nyújtsanak s a legszigorúbban ügyeljenek arra, hogy *gyermekeik otthon, a szülői házban tartassanak* s ha már iskolába nem szabad járniok, *más gyermekek* — még egészségesekek *társaságától is távol maradjanak.*

Állításkötelesek összeírása. Az 1886, 1887 és 1888-ban született helybeli és idegen illetőségű állításkötelesek felhívának, hogy f. november havában a vár. tanács katonaiügyi osztályánál összeírás végett szóval vagy írásban jelentkezzenek, annál inkább, mivel az előirt jelentkezés elmulasztása esetén kihágást követnek el és 10—200 kor. terjedő pénzbüntetéssel büntetendők. Ha az állításkötelesek illetőségi, vagy állandó tartózkodási helyüktől ideiglenesen távol vannak, vagy betegség miatt meg nem jelenhetnek, úgy a bejelentés szüleik, gyámjaik, vagy meghatalmazott által is eszközölhető.

A rendőrbjelentési hivatal f. é. október havi ügyforgalma a következő volt: újvidéki lakosok új felvétele 114, lakváltozásuk 560; cselédek új felvétele 93, helyváltozásuk 840; idegenek magán háznál 41, vendéglőkben 1018; a kir. ügyesség által letartóztatva 25, elbocsátva 36. — Házasság kötött 38, újszülöttek 88, elhaltak 82. — Mint központi kézbesítő hivatalhoz kikézésítésre beérkezett 1862, még pedig sikerrel 1615 db. — Értesítések adtak 958 esetben s ezek közül eredménytel 866. Külhoni utlevél kiadatott 69, igazolási jegy 6, cselédkönyv 21. — Megfigyelő lap összesen meg lett fektetve 460.

A tudóvész áldozatai. A belügyminiszter legújabb jelentése szerint a magyar birodalomban f. é. május havában gümőkórban elhalt 7668 egyén. E számban B. Bodrog vár-

megye 241. Baja 10, Szabadka 53, *Ujvidék* 15 és Zombor 16 halottal szerepel.

Esküvő. Königstättler Béla e hó 10-én esküdött örök hűséget *Urbán Olga* kisasszonynak, Urbán Ignác kedves és szeretetreméltó leányának. A násznagyok tisztét Teubner János és Wurst Lajos teljesítették.

Műkedvelői előadás. Az Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör f. évi november 15-én vasárnap este 8 órakor a Dungserszky-féle színházban a cs. és kir. 70. gy. e. zenekara és Schubert Márton ur szíves közreműködésével műkedvelői előadást rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. Színre kerül: *Felhő Klári* eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban, irta: Rátkay László.

Meglopott osztradiamester. Pál Ferenc csizmiadamester panaszt emelt a rendőrségen, hogy a napokban éjjel ittas állapotában az utcán hazahaladtán zsebéből valaki 60 kor. pénzét kilopta.

Ellopott zsákok. Szrbínovics Trpko pékmester magyar-utca 84. szám alatti lakásának nyitott padlásáról ismeretlen tettes 340 drb zsákokat 170 k. értékben ellopott. Káros panaszára rendőrségünk az ismeretlen tolvajt nyomozza.

Kutyakedvelőknek. Egy valódi fajtisza angol Fox eladó. Igen élénk, szép és okos állat; 3/4 éves és hófehér; a kutyaművészekbe már némileg be van avatva. Tiszturaknak nagyon ajánlható. Ára: 50 korona. Megtekinthető: Galamb-u. 1. sz.

Árverezési hirdetés. Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elárúsítandó kézbesíthetetlen és fölös árúk nyilvános árverezése az Ujvidék állomásunkon lévő raktárban 1908. évi november hó 26-án délelőtt 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. c. közönség ezennel meghívatik. Skuteczki állomásfőnök.

Ujvidék mintájára. Pancsova városa elhatározta, hogy új jövedelmi forráskép bizonyos díjat szed az utcai falragaszok és hirdetések után és a díjszedési jogot kizárólag magának tartja fen. Pancsova város főjegyzője *Ujvidék* város mintájára szabályrendelet — tervezetet dolgozott ki ebben az irányban, melyet a szakbizottságok csekély módosításával, a közgyűlés elfogadott.

Áthelyezés. Fernbach Károly vm. főispán Militics János zsabylai és Molnár Imre topolyai tb. szolgabírákat kölcsönösen áthelyezte.

Új bor — ingyen. Az idén oly bőségesen fűztek a szőlőtőkék, hogy szinte vártuk azt a hirt, mely végre egyik somogymegyei lapban napvilágot látott, ekkép. — Rechnitzer Salamou diszeli lakosnak ugyancsak dús szürete volt. Annyi mustja termett, hogy el sem tudta szűrni. Az ut mellé állított egy nagy kádat, megtöltötte új borral s rá tett egy korsót ezzel a föllirással: — Utas, igyál, de kárt ne tégy! Persze az arra járó-kelőknek kétszer sem kell a biztatás.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyulástól megemléti és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Aggódó szülők ezrei nézték elragadtatva gyerme-
meük egészségének rohamos javítását. MÉR AKKOR IS, ha a gyermek a tejet vissza-
utasítja, a

As Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kérjük figyelembe venni.

SCOTT-féle Emulsiót

szívesen fogadja és könnyen emészt meg.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

As iskolát ki fűtse? A bácsföldvári tanítók egyike az óbecsei járásbírósnál pert indított két éven át teljesített fűtésért. A község a tanítóknak az iskolafűtésért évi 30 koronát fizetett. Ez oly csekély összeg, hogy a tanítók 52 koronás fából ezt nem teljesíthették. A miniszter fel is oldotta a tanítókat a kötelezettsége alól. A község azonban a különbözetet nem akarta a tanítóknak megtéríteni, ily alapon a község a tanítókat kárára nyereszkedett. A járásbírósnak a községet el is marasztalta a két éven át jogtalanul élvezett haszonért 315 koronában. Az összes perkiöltés 388 kor. 42 fillér tett ki a járásbírósnál. E hó 13-án lesz a törvényszéknél a tárgyalás. Ugy az ügyvédek mint pedig a tanítóknak nagy érdeklődést tanúsítanak a per iránt. Elég szomorú, hogy az amugy is gyengén fizetett tanítóktól megkívánja ily gazdag község mint Bácsföldvár, hogy a tanítóknak csekély jövedelméből fűtse az iskolákat; még szomorubb, hogy a tanítóknak csak ily uton juthat jogos követeléséhez. Reméljük azonban, hogy a kir. törvényszék a járásbírósnak álláspontjára helyezkedve, a tanítóknak az iskolák fűtésére előlegezett összeghez juttatja, melyet családjától volt kénytelen elvonni.

Szerecsényen hintázás. Szabó Pál bezdáni 18 éves kovácslegény a bezdáni bucsu alkalmával felült a csónak-hintára, de vesztére. Ugyanis kissé kaptós állapotban levén, tulságig hajtotta a mulatságot s dacára a figyelmeztetésnek, szokatlanul erősen, tulmagasra hajtotta a csónakot; egyensúlyt veszítve, akkor bukott ki, mikor a legmagasabban volt és koponyarepedést, belsősorodást szenvedvén, néhány órai kínlás után meghalt.

Megjutalmazott rendőrfelügyelő. A belügyminiszter *Nikovitz* Emil zsabylai rendőrfelügyelőt — a közbiztonság javítása terén kifejtett munkássága elismeréséül és több sikeres bűnügyi nyomozás megjutalmazásaképp — 200 kor. jutalomban részesítette.

Munkás gimnázium nyílt meg Zentán, amelynek I. évfolyamára annyian jelentkeztek — előkelő hölgyek is nagy számban — hogy párhuzamos A és B osztályt kellett felállítani.

Panasz egy téli kikötő ellen. A palánkai téli kikötő elhanyagolás és elzártságosodás következtében olyan állapotba jutott, hogy az idei télen abban hajó vagy egyéb jármű, ma-rom többé nem teherelhet. Palánka község részéről ezért nagyobb küldetés járt a napokban *Ujvidéken* Dr. Adamovich István orsz. képviselőnél és a kir. folyammérnökségnél, hogy ez ügyben a szükséges intézkedések megtételét kieszközöljék.

Óbecsén a járásbírósnak palota elkészült, még pedig úgy külsejében, mint belső elrendezésében a legkényesebb igényeknek is megfelelően s ma már a járásbírósnak az oly soká nélkülözött és szükségessé vált saját házában működik.

Szakfelügyelő. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Jordai* Imre szegedi áll. felső ipariskolai igazgatót a B. Bodrog vm. iparos-

és kereskedő tanonciskoláknál a szakfelügyelői teendők ellátásával megbízta.

A házipari szövetkezetek állami támogatása. Darányi földmivélségi miniszter az *ókéri*, a *bácsordasi* kosárfonók termelő szövetkeze és a *kishegyesi* termelő szövetkezet részére államsegélyt engedélyezett, ezenkívül hasító, hajlító gépeket és hámozó készüléket ajándékozott.

Legfinomabb csemege-különlegességek, folytonos ujdonságok *Wagner* testvéreknél *Ujvidéken*.

Nyílt-tér.

Hölgyeim, igazán idegessé tesznek

örökös köhögésükkel. Önök úgy tesznek, mintha *Fay-féle* valódi szodeni ásvány-pasztilla nem is volna a világon. Egyáltalán nem értem, hogyan kizoztathatja magát valaki köhögéssel, ha módjában van, hogy néhány fillérért kényelmes módon megszabadulhat tőle. Vagyon *Fay-féle* valódi szodeni és nem köhög többé. Hiszen **egy skatulya ára csak 1 k. 25 fill. és mindenütt kapható.** Csak vigyázzon, hogy utánzatot ne kapjon és kérjen mindig *Fay-féle* valódi szodeni.

Vevérképviselő: Ausztria-Magyarországra: *W. Th. Guntzert*, Wien, IV. Gr. Neugasse, 17.

Főraktár *Budapest*-en: *Egger* Leó dr. és *Egger* J., VI. Váci-körút 17. *Kochmeister* Frigyes utóda, V. Hold-utca 8., *Thallmayer* és *Seitz*, V. Zrínyi-utca 8., *Török* József, VI. Király-utca 12.

Felolós szerkesztő: *Pap* Sándor.
Társzerkesztő: *Zanbauer* Agoston.

Lelkesek- és tanítóknak 5% árengedmény.

Állványok

2 pulpitussal együtt, a legj. *Rákóczi Ferenc-utca 55. sz.* előnyös áron eladók.

DEUTSCH SIMON, asztalos mester *Kossuth Lajos-utca (Fő-ut) 23.*

Elegáns külső,

tartalmas bor. finom üdítő íz és zamat jellemzi pezsgőnköt.

KAPHATÓ:

minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben. VI.

Kérem figyelni!

Nem okvetlen szükséges sokat fizetni egy óráért, hogy jól és pontosan járjon, mert

FISCHER M. mű-órásnál Ujvidéken

II. Rákóczy Ferenc-út 20. szám alatt

minden óra pontos javítása, (különleges órák, ismétlő chromometer, chronograf és verősebórák kivételével), csak 90 kr.-ba = (1.80 k.) kerül, ha a szerkeszetnek valamelyik része nem hiányzik.

Egy lánchusamú óra pontos javítása	75 krajcár.
" ébresztő	65 "
" sebóra rugó betevés	55 "
" sebóra fedél felrugó	45 "
" üveg bármily vastag	15 "
" mutató	12 "
" kulcs	4 "

Am általam javításra elvállalt óráért (törésen kívül) jótállok, hogy t. megbízomnak avval 3 évig baja nem lesz. — Kérem csak egyszer megkísérteni és megless győződve.

FISCHER M. mű-órásnál.

ŐSZI ÉS TÉLI UJDONSÁGAINK

meglepő nagy választékban raktárra érkeztek.

LÖWY MÁTYÁS ÉS TÁRSA divatáruháza.

UJVIDÉKEN, Főter. „Érzsébet szálloda“ épület

Nyomatott *Hirschenhauser* Benő könyvnyomdájában *Ujvidéken*.